

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązywania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski / I. Czarnowski

Tematy projektów:

- 5. AE do rozwiązywania symetrycznego problemu komiwojażera (TSP). (2-3 osoby)
- 6. AE do rozwiązywania problemu szeregowania zadań na wielu równoległych procesorach. (2-3 osoby)
- 7. AE do rozwiązywania problemu przydziału zadań w systemach potokowych. (2-3 osoby)
- 8. Implementacja wyspowego GA. (2-3 osoby)
- 9. Implementacja GA optymalizującego 6 funkcji testowych:

(2-3 osoby)

https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization

Ackley function, Sphere function, Rosenbrock function, Beale function, Goldstein-Price function, Booth function.

10. Implementacja GA optymalizującego 6 funkcji testowych:

(2-3 osoby)

https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization

Bukin N.6, Matyas, Lévi N.13, Himmelblau's, Three-hump camel, Easom function

11. Implementacja GA optymalizującego 6 funkcji testowych:

(2-3 osoby)

https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization

Cross-in-tray, Eggholder, Hölder table, McCormick, Schaffer N. 2, Schaffer N. 4 function.

12. Implementacja GA optymalizującego 7 funkcji testowych:

(4 osoby)

https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization

Rastrigin function, Styblinski-Tang, Rosenbrock function constrained with a cubic and a line, Rosenbrock function constrained to a disk, Mishra's Bird function - constrained, Townsend function, Simionescu function

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 5. AE do rozwiązywania symetrycznego problemu komiwojażera (TSP – Travelling Salesman Problem; minimum 20 miast).

(2-3 osoby)

Dane jest n miast, które komiwojażer ma odwiedzić, oraz odległość pomiędzy każdą parą miast. Celem jest znalezienie najkrótszej drogi łączącej wszystkie miasta, zaczynającej się i kończącej się w tym samym punkcie (cykl Hamiltona). Problem jest symetryczny, gdy droga z węzła A do węzła B jest równa drodze z węzła B do A (ilość tras: x = (n - 1)!/2).

Miasta	1. Gdańsk	2. Warszawa	3. Poznań	4. Wrocław	5. Kraków
1. Gdańsk	0	341	304	486	584
2. Warszawa	341	0	304	341	299
3. Poznań	304	304	0	280	403
4. Wrocław	486	341	280	0	304
5. Kraków	584	299	403	304	0

Polecenia:

- Zaprojektuj algorytm ewolucyjny, którego zadaniem będzie rozwiązanie powyżej sformułowanego problemu. Program powinien umożliwiać rozwiązanie dowolnej instancji problemu, którego parametry będą zawarte w pliku podanym jako argument wejściowy. Znalezione rozwiązanie należy zapisać do pliku, w którym powinna być podana liczba miast do odwiedzenia, sekwencja numerów lub nazw miast składających się na cykl Hamiltona, długość tego cyklu, odległości pomiędzy wyznaczonymi miastami oraz narastająco odległość przebyta przez komiwojażera pomiędzy tymi miastami. Np.: 1; 2; 5; 4; 3; 1; 1528; odległości:; 341; 299; 304; 280; 304; odl. narast.:; 0; 341; 640; 944; 1224; 1528;
- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania poszczególnych prac składających się na projekt.

Jak rozliczyć projekt?

1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.

2. Jako rozwiązanie należy przesłać:

- a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury bądź klasy za co odpowiadają.
- b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 6. AE do rozwiązywania problemu szeregowania zadań na wielu równoległych procesorach.

(2-3 osoby)

Dany jest zbiór J składający się z n zadań i zbiór P składający się z m identycznych równoległych procesorów. Czasy wykonania zadań są różne i znane z góry.

Problem polega na rozdzieleniu zadań pomiędzy procesory, tak aby ogólny czas wykonywania wszystkich zadań J na procesorach P był jak najkrótszy.

Kryterium optymalności uszeregowania jest *długość uszeregowania* (czas wykonania zbioru zadań J) $C_{max} = \max\{C_i\}$, gdzie C_i – jest momentem zakończenia zadania J_i .

Polecenia:

- Zaprojektuj algorytm ewolucyjny, którego zadaniem będzie rozwiązanie powyżej sformułowanego problemu. Program powinien umożliwiać rozwiązanie dowolnej instancji problemu, którego parametry będą zawarte w pliku podanym jako argument wejściowy. Znalezione rozwiązanie należy zapisać do pliku, który powinien zawierać przydział zadań do procesorów oraz długość uszeregowania C_{max} dla tego przydziału. Przykład zapisu uszeregowania 7 zadań na 3 procesorach.: p1; 6; 3; 5; p2; 1; 4; p3; 1; 7; Cmax=; 48;
- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania poszczególnych prac składających się na projekt.

- 1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.
- 2. Jako rozwiązanie należy przesłać:
  - a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury badź klasy za co odpowiadają.
  - b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów

roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 7. AE do rozwiązywania problemu przydziału zadań w systemach potokowych. (2-3 osoby)

Dany jest zbiór J składający się z n połączonych sekwencyjnie modułów programowych (jednokierunkowy łańcuch) i zbiór P składający się z m identycznych procesorów tworzących system potokowy. W systemie potokowym procesory tworzą jednokierunkowy łańcuch: procesor p_1 jest połączony z procesorem p_2, p_2 z p_3, p_{m-1} z p_m . Moduły programowe przesyłają wyniki swoich obliczeń w taki sposób, że moduł J_1 przesyła swoje wyniki do modułu J_2, J_2 do J_3, J_{n-1} do J_n . Czasy wykonania modułów oraz czasy transmisji danych między modułami są różne i znane z góry. Czas transmisji danych między modułami jest uwzględniany tylko wtedy, gdy moduły są wykonywane na różnych procesorach. Jeżeli moduły są wykonywane na tym samym procesorze przyjmuje się, że czas transmisji danych jest równy zeru. Czas działania procesora p_j oblicza się jako suma czasów przetwarzania wszystkich przydzielonych do tego procesora modułów oraz czasu transmisji danych z modułu J_i (ostatniego wśród modułów przydzielonych do procesora p_{j+1}). Dane wejściowe tego problemu powinny zawierać wartości n, m, czasy wykonania modułów oraz czasy transmisji danych między modułami dla przypadku, gdy moduły są wykonywane na różnych procesorach.

Czas przetwarzania danych w systemach potokowych jest określony przez procesor, który najdłużej przetwarza przydzielone do nie go moduły. Taki procesor tworzy wąskie gardło systemu (bottle-neck processor).

Problem polega na znalezieniu takiego przydziału modułów programowych do procesorów systemu potokowego, który minimalizuje czas najdłużej przetwarzającego procesora.

Polecenia:

- Zaprojektuj algorytm ewolucyjny, którego zadaniem będzie rozwiązanie powyżej sformułowanego problemu. Program powinien umożliwiać rozwiązanie dowolnej instancji problemu, którego parametry będą zawarte w pliku podanym jako argument wejściowy. Znalezione rozwiązanie należy zapisać do pliku, który powinien zawierać przydział zadań do procesorów oraz numer i czas przetwarzania C_b procesora tworzącego wąskie gardło dla tego przydziału. Przykład zapisu przydziału 7 modułów do 3-procesorowego systemu potokowego.: p1; 1; 2; 3; p2; 4; p3; 5; 6: 7; p-bot=; 2; Cb=; 38;
- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności

zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania poszczególnych prac składających się na projekt.

- 1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.
- 2. Jako rozwiązanie należy przesłać:
  - a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury bądź klasy za co odpowiadają.
  - b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 8. Implementacja wyspowego GA o różnych rozmiarach wysp. (2-3 osoby)

Polecenia:

- Zaprojektuj GA w oparciu o model wyspowy. Model wyspowy zakłada podział ogólnej populacji na "wyspy" (pod-populacje) o jednakowych rozmiarach, na których działa ten sam algorytm GA. Wyspy współpracują ze sobą według określonego schematu (topologia połączeń), wymieniając się cyklicznie osobnikami zgodnie z określoną polityką migracji. Po spełnieniu kryterium stopu algorytm podaje najlepsze pośród wszystkich wysp rozwiązanie jako rozwiązanie problemu. Jako problem do rozwiązania przez GA wyspowy należy przyjąć minimalizację funkcji Rastrigina.
- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac
  wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności
  zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania
  poszczególnych prac składających się na projekt.

- 1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.
- 2. Jako rozwiązanie należy przesłać:
  - a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury bądź klasy za co odpowiadają.
  - b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 9. Implementacja GA optymalizującego 6 funkcji testowych: Ackley, Sphere, Rosenbrok, Beale, Golstein-Price, Booth.
(2-3 osoby)

Polecenia:

- Zaprojektuj GA optymalizujący podane w tytule projektu funkcje testowe. Opis funkcji znajdziesz pod linkiem: https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization
- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania poszczególnych prac składających się na projekt.

- 1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.
- 2. Jako rozwiązanie należy przesłać:
  - a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury bądź klasy za co odpowiadają.
  - b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 10. Implementacja GA optymalizującego 6 funkcji testowych: Bukin N.6, Matyas, Lévi N.13, Himmelblau's, Three-hump camel, Easom function. (2-3 osoby)

Polecenia:

Zaprojektuj GA optymalizujący podane w tytule projektu funkcje testowe. Opis funkcji znajdziesz pod linkiem: https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization

- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania poszczególnych prac składających się na projekt.

- 1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.
- 2. Jako rozwiazanie należy przesłać:
  - a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury bądź klasy za co odpowiadają.
  - b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 11. Implementacja GA optymalizującego 6 funkcji testowych: Cross-in-tray function, Eggholder function, Hölder table function, McCormick function, Schaffer function N. 2, Schaffer function N. 4.

(2-3 osoby)

Polecenia:

Zaprojektuj GA optymalizujący podane w tytule projektu funkcje testowe. Opis funkcji znajdziesz pod linkiem: https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization

- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania poszczególnych prac składających się na projekt.

- 1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.
- 2. Jako rozwiązanie należy przesłać:
  - a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury bądź klasy za co odpowiadają.
  - b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.

Przedmiot: Metody i narzędzia sztucznej inteligencji

Laboratorium nr 8

Tematyka projektów: Zastosowanie AE do rozwiązania problemów optymalizacyjnych

Opracował: A. Skakovski/I. Czarnowski

Projekt 12. Implementacja GA optymalizującego 7 funkcji testowych: Rastrigin function, Styblinski–Tang function, Rosenbrock constrained with a cubic and a line, Rosenbrock constrained to a disk, Mishra's Bird - constrained, Townsend function, Simionescu function (4 osoby)

Polecenia:

Zaprojektuj GA optymalizujący podane w tytule projektu funkcje testowe. Opis funkcji znajdziesz pod linkiem: https://en.wikipedia.org/wiki/Test functions for optimization

- Przeprowadź eksperymenty weryfikujące wpływ doboru parametrów roboczych algorytmu na jego zbieżność. Założenia eksperymentu należy uzgodnić z prowadzącym laboratorium.
- Należy zaplanować realizację prac w zespole projektowym oraz przedstawić wykaz tych prac wraz z opisem. Na diagramie (wykresie) Gantta należy przedstawić w jakiej kolejności zostaną wykonane poszczególne prace, nazwiska wykonawców oraz czas wykonania poszczególnych prac składających się na projekt.

- 1. Należy omówić z prowadzącym zadania do wykonania w projekcie oraz przydzielanie ich do osób w zespole.
- 2. Jako rozwiazanie należy przesłać:
  - a. Pliki programu. WAŻNE: opisz dokładnie w komentarzach programu jakie funkcje, procedury bądź klasy za co odpowiadają.
  - b. Sprawozdanie z opisem realizacji projektu, opisem zaplanowanych zadań i wykresem Gantta. W sprawozdaniu przedstaw dyskusję, wykresy oraz wnioski na podstawie wyników eksperymentów związanych z doborem parametrów roboczych algorytmu wpływających na jego zbieżność. Do sprawozdania dołącz pliki z danymi wynikowymi, na podstawie których zostały zbudowane wykresy.